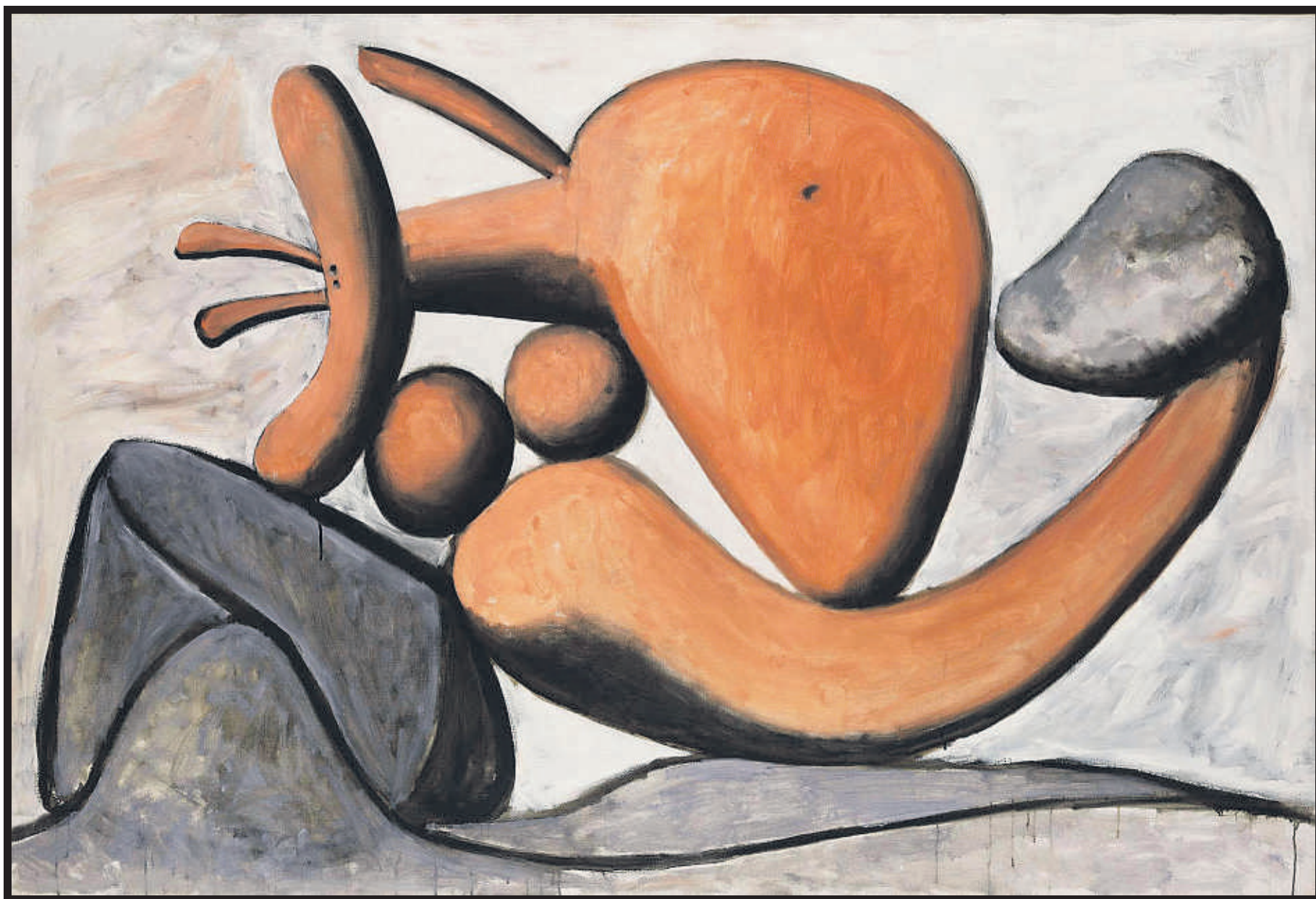

Cultura

Una mostra didàctica de l'artista més polifacètic

DONA LLANÇANT UNA PEDRA

Aquesta obra del 1931 imita una composició escultòrica en pedra i reflecteix la seva relació amb la natura

RMN-GP / MUSÉE FABRE © PICASSO ESTATE, 2018

Les 14 claus picassianes

El Museu Fabre de Montpeller desconstrueix la producció del geni malagueny

JOSEP PLAYÀ MASET
Montpeller. Enviat especial

Picasso només va passar una nit en tota la seva vida a Montpeller, la del 17 al 18 d'octubre del 1926, i en queda constància per una factura de 307 francs de l'hotel de la Métropole. Però aquest estiu, Montpeller, a mig camí entre Catalunya i la Provença, les dues àrees que formen part de la geografia sentimental picassiana, amb la seva Màlaga natal i París, presenta al Museu Fabre *Picasso. Donner à voir* (del 15 juny al 23 de setembre), un recorregut exhaustiu per la seva producció des del 1895 fins al 1972. Els comissaris, Michel Hilaire i Stanislas Colodiet, han ordenat més de 80 obres de Picasso en 14 dates clau i amb una original escenografia.

1895-1896: Barcelona

Dos mesos després de la mort de Conchita, la germana de Picasso, i que aquest exposés amb només

STEVE GAVARD / MUSÉE FABRE DE MONTPELLIER MÉDIT

Les mostres del Picasso-Mediterrani

L'exposició al Museu Fabre de Montpeller se suma al projecte cultural internacional Picasso-Mediterrani 2017-2019, impulsat pel Museu Picasso de París, que aquest estiu engloba

altres mostres importants a Nimes (sobre Picasso i Dominguín), Ais de Provença (Picasso i Picabia), Niça (Picasso i Matisse), Valauri, Ieras i Vence.

13 anys en una botiga de mobles d'A Coruña, el seu pare obté una plaça de professor de dibuix a la Llotja de Barcelona, el març del 1895. La família arriba amb vaixell a Barcelona des de Màlaga el 21 de setembre. I a començaments de l'any següent Picasso pinta *La primera comunió*, que figurarà a l'Exposició de Belles Arts de Barcelona. La ciutat li obre les portes de la modernitat. *Autoretrat*, d'aquell mateix any, és un dels quatre préstecs del Museu Picasso de Barcelona en aquesta mostra (els altres són un dibuix d'acadèmia i dos paisatges d'una platja d'A Coruña i del port de Barcelona).

1901: París

Picasso s'instal·la a París per a una exposició a la galeria d'Ambroise Vollard, marxant de Gauguin i Cézanne, el 1901. La seva paleta recull ara escenes de cabaret, com a *Nu amb mitges vermelles*, i està influïda per les audàcies cromàtiques de Van Gogh, com es reflecteix a *La mort de Casagemas*, retrat del seu gran amic,

que se suïcida a la capital francesa. La malenconia de l'artista també té l'origen en les visites a la presó de dones de Saint-Lazare. A poc a poc, però, la seva pintura deixa l'eclecticisme i es defineix per uns marcats tons blaus.

1906: Gósol

La bohèmia i la misèria, que comparteix en una habitació amb el poeta Max Jacob, comencen a esvair-se quan Vollard li compra diverses obres. Però Picasso necessita buscar nova inspiració i juntament amb Fernande Olivier torna a Barcelona i es refugia dos mesos a Gósol, al Pirineu, aïllat del món. Treballa l'escultura, s'amara dels ocres del paisatge i busca noves fórmules que neixen del romànic i de Gauguin. D'aquest últim sorgeix *Dona amb una pinta*, un préstec del Museu de l'Orangerie de París.

1907-1908: 'Les senyorettes del carrer d'Avinyó'

Les experimentacions sobre el nu femení tindran la culminació en una obra inspirada en un bordell del carrer Avinyó de Barcelona. *Les senyorettes del carrer d'Avinyó* obre la via al cubisme i al Museu Fabre s'exposen dos olis del llarg camí de preparació del quadre.

1911-1912: Cubismes

A partir de l'estiu del 1911 Braque i Picasso inventen noves solucions per a les seves pintures cubistes, que no es conformen amb les formes geomètriques. La utilització de lletres pintades i la incorporació de retalls de diaris com a collages obriran noves perspectives. *Natura morta amb cadira de reixeta* és una obra decisiva, diuen els comissaris de la mostra, perquè introdueix un tros d'hule com a gest provocador que qüestiona la mateixa pintura i la seva pugna amb les reproduccions industrials. Entre les peces exposades, cal ressaltar un dibuix fi, *Guitarrista*, pintat segurament a Cèrret el 1911.

1914: Experimentació

Aquell any les investigacions de Picasso se centren en objectes quotidians: un got, una pipa, unes cartes, diaris. Prossegueix la seva reflexió sobre l'espai i el volum, juga amb quadres on busca el relleu i amb escultures pintades. Una de les obres més rellevants és *El got d'absenta*, peça de bronze pintat amb una cullera platejada, cedida pel Museu Berggruen de Berlín.

1918-1923: La tradició

El retrobament amb Jean Cocteau, la col·laboració amb els Ballets Russos i el seu casament amb la ballarina Olga Koklova signifiquen el descobriment d'Itàlia, l'interès una altra vegada per la tradició i pel clàssic, per Ingres i per Poussin, pel passat i pel futur. L'artista plural queda patent a *Estudis*, oli on barreja escenes cubistes amb d'altres de retorn al món clàssic. D'aquest període són dues obres importants: *Tres dones a la font* i *La flauta de Pan*, aquesta darrera pintada durant l'estiu del 1923 al cap d'Antíbol.

GRAN NU
Oli del 1964, on Picasso, ja instal·lat a Mougins, simplifica els traços fent, però, que les formes siguin encara més voluptuoses

KUNSTHAUS ZÜRICH / MUSÉE FABRE © PICASSO ESTATE, 2018

1924-1930: Surrealismes

Picasso es va acostar també al moviment surrealista i obres com *El pintor i la seva model* són deutors de l'estètica de l'atzar catalitzada a través de l'escriptura automàtica o els *cadavres exquis*. Però en el geni malagueny hi ha sempre un estil propi, que l'aproxima, per exemple, a l'escultor Juli González, com es testifica a l'escultura objecte *Cap d'home*. A aquest període corresponen també obres com *Arlequí músic*, préstec de la National Gallery de Washington, i *Gran nu en una butaca vermella*, del Museu Picasso de París.

1930-1931: Boisgeloup

L'estiu del 1930 Picasso compra el castell de Boisgeloup, a prop de París, on instal·la un taller d'escultura i més tard un d'impressió, en el qual imprimirà els cent gravats de *La Suite Vollard*, exposats ara en un espai complementari del Fabre, ja que formen part de

MUSÉE FABRE © PICASSO ESTATE, 2018

SUITE VOLLARD (1979)

Aquest gravat de la sèrie es titula *Taverna*. Jove pescador català explicant la seva vida a un vell pescador barbut

GRAN NU EN UNA BUTACA VERMELLA
Oli del 1929 (préstec del Museu de París), reflecteix la seva aproximació al moviment surrealista

RMN-GP / MUSÉE FABRE © PICASSO ESTATE

la col·lecció permanent (és una donació de Frédéric Sabatier d'Espéran que es presenta sencera per primera vegada).

1937: 'Gernika'

La invitació per part de la República espanyola a participar en l'Exposició Internacional de París del 1937 no només donarà lloc al *Gernika*, sinó també a les 18 viñetes que va gravar en dues planxes titulades *Somni i mentida de Franco*, que enllacen amb la tradició burlesca i amb Goya. Però aquest Picasso més compromès amb el drama de la guerra conviu també amb la dolçor que acompanya alguns retrats, com el de Marie-Thérèse Walter i aviat el de Dora Maar, que abans de convertir-se en la seva nova musa documentarà amb fotografies el procés de producció del *Gernika*.

1946-1947: Retrobament amb el Mediterrani

Després de l'acabament de la Segona Guerra Mundial, Picasso comença a visitar la Costa Brava, ara en companyia de Françoise

Gilot. L'estiu del 1946 es retroba amb Suzanne i Georges Ramié, que dirigeixen el taller de ceràmica Madoura de Valauri. I a partir d'aquest moment desenvolupa una important producció ceràmica, transformant gerres i olles en dones i toros. El compromís amb el Partit Comunista reforça el seu interès per aquest art artesanal i la seva dimensió social. A Montpellier trobem, per exemple, la peça *Toro dret*.

1953-1954: 'Les dones d'Alger'

L'artista septuagenari, que trenca amb Gilot, aporta una mirada irònica a la seva obra. Els dubtes vitals es reflecteixen en la seva presència en forma d'ombra en els quadres. Entre el 27 de novembre del 1954 i el 14 de febrer del 1955 pinta 15 teles relacionades amb *Les dones d'Alger*. La que s'exposa és la versió *H*, de la col·lecció de David Nahmad (que ha cedit

tres obres poc conegudes, amb la peculiaritat que són les úniques que no porten vidre). Una de les versions de Delacroix, *Les dones d'Alger a les seves estances*, forma part de la col·lecció permanent del Fabre, malgrat que segurament Picasso només la coneixia per una reproducció.

1963-1964: Mougins

La producció tardana del mestre, retirat a Mougins, elabora un llenguatge de figures cada vegada més estilitzades. Les pintures i els gravats se centren en el nu femení, amb peces tan eloqüents com *Gran nu*, oli de tons verds, o un poc conegut *Pintor a la feina*.

1972: Record de joventut

Fins al darrer moment Picasso es va mantenir hiperactiu: entre el 1970 i el 1972 va fer 194 dibuixos, 156 gravats i 201 pintures. *Mosqueter i ocells* és un doble homenatge al Segle d'Or i al seu pare, que solia pintar coloms. L'exposició es tanca amb l'oli *El jove pintor*, un vell amb cara de jove sobre fons blanc.●